



Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, 17. december 2014
Sagsnr.: 28529
Dok.nr.: 757066

Fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 93 (FLF alm. del) stillet den 20. november 2014 efter ønske fra Erling Bonnesen (V)

Spørgsmål nr. 93:

”Ministeren bedes kommentere artiklen ”Forskere: Økologi er en katastrofe for mennesker og miljøet” fra Landbrugsavisen den 18. november 2014, herunder uddybende kommentere synspunktet fra de svenske forskere om, at økologi medfører, at der kræves næsten dobbelt areal for at producere det samme.”

Svar:

Vedr. areal og udbytter

En af forskernes hovedpointer er, at hvis hele det svenske landbrug blev omlagt til økologi, så skulle man bruge et næsten dobbelt så stort areal for at producere den samme mængde fødevarer. Forskerne har regnet med ca. 40 % lavere udbytte ved økologisk produktion.

Det er rigtigt, at økologiske udbytter i den vestlige del af verden ikke er så store som de konventionelle. I udviklingslandene, derimod, tyder det på, at økologisk produktion kan øge udbytterne. En UNEP-UNCTAD analyse af 114 projekter i Afrika viste for eksempel, at udbytterne steg i gennemsnit med 116 % ved at gå over til økologisk dyrkning.¹ At overgå til økologisk produktion i Afrika er altså en reel mulighed for at øge mængden af fødevarer og sikkerheden af fødevarerforsyningen. I denne del af verden er kemiske inputs som kunstgødning og sprøjtemidler typisk uden for økonomisk rækkevidde af de små familielandbrug.

I forhold til om en øget omlægning til økologisk drift vil føre til et øget arealforbrug, så er det af FDB i Danmark i øvrigt dokumenteret, at når man køber økologisk, så spiser man noget mindre kød og flere grøntsager², hvilket giver et fødevarerforbrug med et lavere arealforbrug. Så de svenske forskeres ”alt andet lige” betragtning kan bestemt udfordres

¹ UNCTAD-UNEP (2008) 'Organic Agriculture and Food Security in Africa', http://unctad.org/en/docs/presspb20086_en.pdf

² FDB (2010) <http://forum.fdb.dk/fdb/presse/nyheder/Sider/Okologiskeforbrugerebelasterklimaetmindre.aspx>

Dermed ikke sagt, at landbrugsproduktionen, både den konventionelle og den økologiske, ikke skal videreudvikles. Der arbejdes stadig med at øge udbytterne i økologisk jordbrug, og det støtter Fødevareministeriet, at der forskes i. Der er i 2014 bl.a. givet støtte til et projekt om forbedret skadedyrs- og sygdomsresistens i økologiske hestebønner, samt støtte til arbejdet med at identificere udenlandske sorter af hestebønner med forbedret udbyttepotentiale tilpasset danske forhold.

Vedr. miljø- og klimaeffekter

Vedrørende miljø- og klimaeffekter nævner forskerne eksplicit kvælstofudvaskning (N) og udledning af drivhusgasser, som ifølge dem, skulle være større fra økologisk landbrug end fra konventionelt. Denne påstand er ikke i overensstemmelse med den forskning, international såvel som national, som Fødevareministeriet kender til.

Ifølge en europæisk metaundersøgelse³ er kvælstofudvaskningen pr. ha 31 procent lavere for økologisk landbrug. Og i forbindelse med Vandmiljøplanerne (VMPIII) blev effekten af omlægning fra konventionelt til økologisk landbrug i Danmark, vurderet til en reduceret udvaskning på 17 kg kvælstof (N)/ha i gennemsnit i perioden 2007-2011⁴. Den lavere udvaskning skyldes primært økologisk mælkeproduktion, hvor udvaskningen ligger ca. 40 kg N/ha under udvaskningen på konventionelle bedrifter. Der er ikke nævneværdige forskelle i N-udvaskningen mellem økologiske og konventionelle plantebedrifter pr. ha., men målt pr. kg er udvaskningen ca. 7 kg N/ha større ved økologisk produktion end ved konventionel.⁵ Da mælkeproduktionen er den dominerende driftsform inden for økologien, giver det i gennemsnit en reduceret udvaskning. Siden 2011 vurderes miljøtiltag i det konventionelle landbrug at have forbedret kvælstofudvaskningen en smule, hvorfor den samlede positive effekt ved økologi i dag vurderes at ligge mellem 10-17 kg kvælstof pr. ha.

I forhold til udledning af drivhusgasser viser den før nævnte europæiske meta-analyse, at der generelt er lavere drivhusgasudledning pr. ha ved økologisk drift, men større udledning pr. produceret enhed. Men ifølge direktør for ICROFS, Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer, Niels Halberg, er CO₂-udledningen per enhed generelt lige for økologiske og konventionelle produkter⁶. Der er således uklarhed om udledningen pr. produkt, men det danske datagrundlag viser, at der under ét, er en positiv klimaeffekt ved omlægning fra konventionelt landbrug til økologi på ca. 1 ton CO₂-ækv./ha. pr. år.⁷

Dermed ikke sagt, at der ikke er klima- og miljøudfordringer i visse dele af den økologiske produktion. Det ved jeg, at der bliver gjort en stor indsats for at finde løsninger på. Eksempler er Økologisk Landsforenings arbejde med klimahandlingsplaner og Landbrug & Fødevarers arbejde med bæredygtighedsmålinger.

³ Tuomitso et al (2012) 'Does organic farming reduce environmental impacts? A meta-analysis of European research, *Journal of Environmental Management*, vol. 112, p. 309-320

⁴ Børgersen et al. (2013) 'Udviklingen i kvælstofudvaskningen og næringsstofoverskud fra dansk landbrug for perioden 2007-2011', DCA – National Center for Fødevarer og Jordbrug, rapport nr. 031, Aarhus Universitet.

⁵ Notat om økologisk jordbrugs bidrag fra DCA- Nationalt center for fødevarer og jordbrug Aarhus Universitet fra 2008 og opdateret til brug for Natur- og Landbrugskommissionen i 2013

⁶ <http://www.organictoday.dk/okologisk-landbrug-under-urimelig-beskydning/>

⁷ Schelde og Olesen (2014) 'Klimaeffekt af kvælstofvirkemidler i dansk landbrug i perioden 2007-2015. DCA – National Center for Fødevarer og Jordbrug, notat til NaturErhvervstyrelsen, 24. februar 2014.

Men de svenske forskere underkender generelt, at der er en række samfundsmæssige fordele ved økologisk drift, som f.eks. bedre miljø-, natur- og grundvandsbeskyttelse bl.a. på grund af den lavere kvælstofudvaskning såvel som på grund af fravalget af pesticider og den mindre brug af husdyrgødning. Denne mere ekstensive drift giver også en forbedret biodiversitet, der bl.a. sikrer bestøvning.

Dan Jørgensen

/Liv la Cour Belling